

कार्तिकै (von कृत्तिका die Plejaden) 1) m. a) (mit oder ohne मास) N. eines Herbstmonats P. 4, 2, 23. der 12te Monat im Jahre AK. 1, 1, 17. TRIK. 1, 1, 112. H. 155. HÄR. 151. LĀTJ. 9, 12, 13. कार्तिकमार्गशीर्षौ शरत् सुच. 1, 20, 3. MBH. 2, 918. 13, 5161. PĀṆKAT. III, 36. BHĀG. P. 6, 19, 20. — b) patron. von Skanda (s. कार्तिकेय) BRAHMAVIV. P. im ÇKDr. — c) N. eines Varsha: स च कृत्तिकोरेक्षिण्येरेकतरस्मिन्बृहस्पतेरस्तोदयेकतरसंबन्धे भवति || MALAMĀSAT. im ÇKDr. — 2) f. कार्तिकी (mit oder ohne रात्रि) der Vollmondtag im Monat Kārttika, der Tag an welchem der Vollmond im Sternbild Kṛttikā steht KĀTJ. ÇR. 5, 6, 1. ÇĀṆKH. ÇR. 3, 15, 1. PĀR. GRHJ. 3, 9. अथ विवाह उर्ध्व कार्तिक्या या वैशाख्या: KAUC. 37. P. 4, 2, 23. MBH. 3, 4073. 4079. 12554. 15, 358. R. 4, 25, 15. SUÇR. 2, 173, 14. RAGH. 19, 39. °व्रत Verz. d. B. H. No. 468.

कार्तिकसिद्धांत (का° + सि°) m. N. pr. eines Scholiasten des MUGDHABODHA COLEBR. MISC. ESS. II, 46.

कार्तिकिकै (von कृत्तिका) m. der Monat Kārttika P. 4, 2, 23. AK. 1, 1, 18. H. 155.

कार्तिकेय (von कृत्तिका) m. ein Bein. Skanda's, des Feldherrn der Götter, welcher von Agni und der Gaṅgā erzeugt, von den sechs Kṛttikā ernährt wurde, AK. 1, 1, 34. MBH. 1, 2588. 3, 14241. fgg. 13, 4098. 4179. fg. HARIV. 158. 9823. R. 1, 37, 20. 38, 25. 4, 7, 21. 44, 72. MĀKĀH. 47, 20. VP. 120. कार्तिकेयपत्नी Verz. d. B. H. No. 468. Nach einer anderen Legende ist Skanda ein Sohn der Durgā, woher diese nach ÇABDAR. im ÇKDr. den Bein. कार्तिकेयप्रभू führt; vgl. RĀGA-TAR. 1, 29 und TROYER zu d. St. Nach WEBER (Ind. St. 1, 269) hat Kārttikeya seinen Namen vom Monat Kārttika, weil dieser zu Kriegszügen vorzüglich geeignet ist.

कार्तिकांतसव (का° + उत्सव) m. der Vollmondtag im Monat Kārttika TRIK. 3, 2, 18.

कार्त्र patron. von कर्तर; davon patron. कार्त्रायणि P. 4, 1, 156. Sch.

कार्त्र्य patron. von कर्तर gaṇa कुर्वादि zu P. 4, 1, 151.

कार्त्स्न (von कृत्स्न) n. Ganzheit, Gesamtheit SUÇR. 1, 94, 11. — Vielleicht nur falsche Form (die übrigens auch WILSON aufführt) für कार्त्स्न्य.

कार्त्स्न्य (wie eben) n. dass. P. 5, 4, 53. Sch. AK. 3, 4, 44. 66. 25, 180. तान्निबोधत कार्त्स्न्येन (vollständig) द्वित्राध्यान्यङ्गिषावनान् M. 3, 183. MBH. 3, 1916. 4034. BENF. Chr. 11, 22. R. 3, 4, 4. 75, 70. 6, 1, 28. SUÇR. 2, 525, 21. VOP. 7, 85.

कार्दमै (von कर्दम) adj. 1) mit Schlamm, Schmutz beworfen KĀC. zu P. 4, 2, 2. schlammig: कार्दमै क्रुदम् R. 5, 27, 16. — 2) dem Praḡāpati Kardama gehörig: वीर्यम् BHĀG. P. 3, 24, 6.

कार्दमिकै adj. f. ई = कार्दम 1. P. 4, 2, 2. Vārtt. 1. DAÇAK. 103, 1.

कार्पट m. 1) Bittsteller. — 2) Cochenille H. an. 3, 156. MED. t. 37. (lies जतुकार्षिणोः). — In der ersten Bed. von कर्पट, also eigentl. in Lumpen gehüllt.

कार्पटिक (von कर्पट) m. Pilger KĀCĪKHAṆḌA im ÇKDr. सायं च तत्रैव बहिः सकुटुम्बस्तरोस्तले । समावसत्कार्पटिकैः सो ऽन्यदेशागतैः सह || KATHĀS. 25, 87. 24, 121. कार्पटिविष (sic) Verz. d. B. H. No. 1237. Nach TRIK. 2, 7, 5 ist कार्पटिक = मर्मविद् ein erfahrener Mann.

II. Theil.

कार्पाण्य (von कृपा) n. 1) Jämmerlichkeit, Erbarmlichkeit, jämmerliche Lage H. 319. कार्पाण्यदोषोपकृतस्वभावः BHĀG. 2, 7. ग्रानन्दः प्रीतिरुद्वेकः प्राकाश्यं सुखमेव च । अकार्पाण्यमसंरम्भः संतोषः अदधानता || MBH. 14, 1043. इयं सा यत्कृते रामश्चतुर्भिः परितप्यते । कार्पाण्यानानृश्येन शेकेन मदेन च || स्त्री प्रनष्टेति कार्पाण्यम् R. 5, 19, 16. fg. 85, 9. 14. कार्पाण्योक्तिः BHARTṚ. Suppl. 6. मनस्वी म्रियते कामं कार्पाण्यं न तु गच्छति HIT. I, 125. BHĀG. P. 3, 7, 9. 20, 28. — 2) Mitleid BHĀG. P. 5, 8, 10.

कार्पाणी RV. 10, 22, 10: त्वं तान्वृत्रकृत्वे चोदये नृन्कार्पाणे प्रूर वज्रिवः.

कार्पासै (von कर्पास) gaṇa वित्त्वादि zu P. 4, 3, 136. 1) adj. f. ई baumwollen AK. 2, 6, 3, 12. H. 669. वासः ÅÇV. ÇR. 9, 4. LĀTJ. 2, 6, 1. 9, 2, 14. उपवीतम् M. 2, 14. P. 4, 3, 143. Sch. — 2) m. n. AK. 3, 6, 4, 35. Baumwolle, Baumwollenzug: प्रसक्त्यकारिणः केचित्कार्पासमूद्वो ऽपरे MBH. 13, 2093. M. 8, 326. 11, 163. 12, 64. JĀGĀ. 2, 179. कार्पासकृतोक्षीषाणि SUÇR. 1, 25, 3. 63, 13. 108, 6. 2, 423, 3. — 3) f. कार्पासी die Baumwollensau (= कर्पासी) AK. 2, 4, 4, 4. Sch. SUÇR. 1, 145, 18. °फल 2, 9, 4. 367, 10. Auch कार्पास TRIK. 2, 4, 23. कार्पासास्थि ein Samenkorn der Baumwollensau M. 4, 78. कार्पासवीज Schol. zur TS. in der Bibl. ind. p. 263. — Vgl. अरण्यकार्पासी, वनकार्पास und LIA. I, 250, N. 2.

कार्पासनासिका (का° + ना°) f. Spindel ÇABDAR. im ÇKDr.

कार्पासिक (von कर्पास) 1) adj. baumwollen: पेटैः R. 5, 49, 5. 56, 138. MBH. 2, 1828. 13, 5503. 14, 1263. — 2) f. °का die Baumwollensau ÇABDAR. im ÇKDr.

कार्परिणो von कर्परिन् gaṇa सुवास्वादि zu P. 4, 2, 77.

कार्पर्यै patron. von कर्पर gaṇa प्रुधादि zu P. 4, 1, 123.

कार्म (von कर्मन्) adj. f. ई thätig, arbeitsam P. 6, 4, 172. gaṇa कृत्तादि zu 4, 4, 62. AK. 3, 1, 18. H. 354.

कार्माणै (wie eben) 1) adj. f. ई P. 6, 4, 172. Sch. (von कार्म unterschieden). H. an. 3, 199. MED. n. 41. कार्माणशरीर COLEBR. MISC. ESS. II, 194. — 2) n. Zauberei P. 5, 4, 36. AK. 3, 3, 4. H. 1498. H. an. MED. कार्माणशतक Verz. d. B. H. No. 943.

कार्माण्यक (von कार्माण) N. pr. einer Localität VARĀH. BRH. S. 14, 15 in Verz. d. B. H. 241; vgl. 93, 16 v. u.

कार्मार m. 1) = कर्मार faber, Werkmeister, Schmied: कार्मारो अश्वमिथुभिर्हिरण्यवत्तमिच्छति RV. 9, 112, 2. — 2) patron. von कर्मार gaṇa शिवादि zu P. 4, 1, 112.

कार्मारक (von कर्मार) n. Schmiedearbeit gaṇa कुत्सलादि zu P. 4, 3, 118.

कार्मार्य von कर्मार; davon कार्मार्यायणि patron. zu कर्मार P. 4, 1, 155.

कार्मिक (von कर्मन्) adj. 1) dem Werke obliegend, Bez. einer philosophischen Schule bei den Buddhisten BURN. Intr. 441. 442. — 2) gewirkt, gestickt; subst. buntes Gewebe JĀGĀ. 2, 180.

कार्मिक्यै (von कर्मिक) n. Thätigkeit gaṇa पुरोहितादि zu P. 5, 1, 128.

1. **कार्मुक** = कर्मणे प्रभवति P. 5, 1, 103. 1) adj. einem Werke gewachsen H. an. 3, 21. MED. k. 64. — 2) m. Bambusrohr TRIK. 3, 3, 13. H. an. MED.

2. **कार्मुक** 1) adj. f. ई aus dem Holze des कृमुक bestehend: समिध् ÇAT. BR. 6, 6, 3, 11. KĀTJ. ÇR. 16, 4, 35. — 2) n. कार्मुक Bogen P. 5, 1, 103. Sch. AK. 2, 8, 3, 51. TRIK. 3, 3, 13. H. 775. H. an. 3, 21. MED. k. 64. ÇĀṆKH. ÇR.